

vzpodbuja v boju in organizaciji. Vi spravljate v resnici „slovenstvo Ptuj“ z nova v nevarnost. JDS je mogočna, vso državo vse sloje naroda in vsa vereizpovedovanja obsegajoča stranka modernih načel, katere prvo je narodnost. NSS je nastala iz nje radi počasnega poslovanja našega finančnega ministerstva, draginje in prevelike blagohotnosti voditeljev JDS v Ljubljani. Upati je po naravnih zakonih v dogledni dobi zopetne spojitve naprednih državotvornih elementov. To ustvari naraven razvoj v vseh ozirih zboljšanih prilik. Kaže nam to politična zgodovina. Ne tirajte torej plitve demagogije, ki mora biti prozorna vsakemu treznemu človeku. Vaše osebne napade tudi to pot z vso hladnokrvnostjo ignoriramo. Ako imate za to veselje in dovolj nadaljne hudobije, jih blagovolite nadaljevati.

**Požar v Krčevini.** Dne 3. maja popoldan je izbruhnil v gospodarskem poslopju Vincenca Rožmarina v Krčevini ogenj. Zgorelo je omenjeno poslopje, stanovanjska hiša, mnogo obleke, pohištva in razne gospodarske potrebščine. Škoda znaša približno 10.000 K. Zavarovano pa je bilo za 2400 kron. Vzrok požara še ni znan.

**Občina Dolena in g. župnik Marinič** nam poročata, da je bil g. Wankmüller pri Sv. Duhu v Halozah zelo vesten in marljiv učitelj, ki se pa nikakor ni pečal z nemškutarijo, vsled česar ga imajo občani v dobrem spominu.

## Politične vesti.

**Sporazum z Italijo.** Pogajanja med našo in italijansko vlado, ki so se imela vršiti prejšnji teden, niso dovela do nikakega uspeha. Zakaj italijanska vlada je nepričakovano odstopila in čakati je treba, da se sestavi nova vlada, čeprav zopet z več ali manj istimi ministri. Ali naša nova koalicijska vlada se bo vedela še z večjo silo potezati za naše pravice v jadranskem vprašanju.

## Društvene vesti.

**Ustanovitev podružnice „Slov. plan. društva“ v Rogatcu.** Dne 25. marca 1920 se je ustanovila podružnica „Slovenskega planinskega društva“ v Rogatcu o priliki občnega zboru rogaške „Čitalnice.“ Pristopilo je lepo število ljubiteljev narave iz Rogatca in Rogaške Slatine kot člani; obenem se je izvolil odbor podružnice z g. nadzornikom Rudolfom Fasanom kot predsednikom. Podružnica ima namen, v teh razburljivih časih, ko vse drvi za mamonom, vzbujati zanimanje za krasoto narave, za lepoto naših planin in gor in s tem ublaževati čustva in plemeniti srca vseh poštenih ljudi; vsakdo, ki ima smisel za krasoto narave ter za njeno lepo harmonije, ne more imeti pokvarjenega srca; duša se mu dvigne, duh se razbistri in skrbi za vsakdanje življenje zbeže ob opazovanju in uživanju narave. Podružnica pozivlje vse plemenite misleče ljudi h kar najobilnejšemu pristopu; vsak najmanjši prispevek bo pomagal plemenitemu namenu podružnice. Obenem se podružnica najsrčneje zahvaljuje sl. občini Rogatec in sl. rogaški Okrajni hranilnici za velikodušne darove po 200 K. Želimo, da bi bilo mnogo posnemalcev. — Planinski pozdrav!

Na gore, na gore, na strme vrhè!

Tja kliče in miče in vabi srce.

**Gasilska župa ptujka** priredi na binkoštni pondeljek dne 24. maja 1920 v gostilni Grahar v Hajdini veselico s tombolo, srečolovom i. t. d. Prijatelji gasilstva se uljudno vabite.

**Vabilo.** Redni občni zbor „društva za otroško varstvo in mladinsko skrb v kmečkih občinah sodnega okraja Ptuj“, ter „Kinder-schutz- und Fürsorgeverein für den politischen Bezirk Pettau“ se vrši dne 30. maja 1920 predpoldne ob 10. uri v deški ljudski šoli (Rajčeva ulica.) V slučaju nesklepčnosti zbor se razpiše drugi društveni zbor na 13. junija 1920 predpoldne ob 10. uri isto-

tam, ki je sklepčen neglede na število navzočih. Odbor.

## Prosveta.

**Majniški raj.** Dne 13. in 16. majnika nam je vodstvo dekliške meščanske šole res pričaralo v mestno gledališče nekaj majniški raj. Nastopil je naš najmlajši ženski naraščaj, ki se je pokazal v vsej svoji ljubkosti in čarobnosti. Kako zanosno in precizno so izvajale bolj odrastle deklice raj z loki, proslavljajoč v pesmi našo krasno domovino. Kako srčkani so bili v alegorični sliki razni metuljčki, čebelica in rosa. Resno mirno pa so završili predstavo z majniško pobožnostjo pred Marijino predstavo. Gledališče je bilo obakrat polno. Človek bi izprva mislil, da nam deklice ne morejo nuditi posebnega užitka. Ali korenito bi se motil. Kar je tu vldel in slišal, mu je moralo seči do srca. Vemo pa, koliko truda je stalo, predno se je množica deklic tako daleč navadila. Hvaležni moramo biti vodstvu naše dekliške meščanske šole za ta požrtvovalni trud. Vidimo, da je v pravih rokah, da delujejo na zavodu moči, ki se ne omeje na šolsko stvar, nego se žrtvujejo vse v procvit izročene jim mladine, moči, ki umevajo kulturno misljo vzgojnega dela. Veseli so lahko starši, da izročajo svojo dečo taki šoli, ponosni pa smo lahko vsi, da imamo tu tako odlične šolske moči.

## Književnost.

**Visokošolski mladini!** Pod tem naslovom je pravkar izšla v založbi Tiskovne zadruge v Ljubljani knjižica, ki prinaša nastopno predavanje ljubljanskega vseučiliškega prof. dr. K. Osvalda, našega ožjega rojaka iz Središča. V njej pripoveduje predavatelj, česa treba našim visokošolcem, da vznikne iz njihovih vrst čimpreje nova kulturna garda, naša bodoča inteligenca. Knjižica, 16 stran velika, velja 2 K 60 v in se naroča pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

**Zgodovina Srbov, Hrvatov in Slovencev.** II. del, 1. snopič. Napisal Anton Melik. Med drugimi nujnimi potrebami naše Jugoslavije je bila tudi ta, da spoznamo svojo preteklost. Za prvo potrebo je izdal pred letom dni prof. Pirc „Kratko zgodovino Srbov, Hrvatov in Slovencev.“ Obširneje pa je začel opisavati našo preteklost Ant. Melik. Podjetna „Tiskovna zadruga v Ljubljani“ je izdala te dni drugega dela prvi snopič, drugi snopič pa nam obeta za začetek junija. Prvi snopič obsega dobo novega veka do prvih početkov srbske države pred 100 leti. V 11 poglavjih nam pisatelj ne pripoveduje le suhih dogodkov, nego nam hoče razvoj tudi pojasniti. Osredje tvorijo Turki, ki so prišli v tej dobi do svojega vrhunca (l. 1683.), pa začeli tudi propadati. Občutili so njihovo gospodstvo najprej Srbi, potem Hrvati; čutili pa smo jih tudi mi Slovenci. Turško vprašanje je uravnavalo naš razvoj in ga naposled uravnalo, ko se je nekdanja stoletna sovražnica Turkov, habsburška država, še za zadnje združila s svojimi zakletimi sovražniki, da uniči v prid germanstvu svojo naravno oporo in moč, Jugoslovane. Kdor se hoče natančneje poučiti o tej velikanski borbi, naj ne samo čita, nego tudi proučuje to knjigo, ki se dobavlja za 21 K pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani.

## Razno.

**Nežigosani bankovci.** Finančno ministrstvo je odredilo, da se morajo vrniti lastnikom vsi nežigosani bankovci, da jih lahko porabijo izvun meja naše države.

**Ljudsko štetje v naši državi** je odredila naša vlada na dan 31. decembra 1920 po vsej kraljevini. Obenem se bo izvršil popis

vse domače živine, hiš in poslopij, v katerih stanujejo ljudje. Ljudsko štetje bo v rokah občinskih oblasti. Popisovalne pole bodo razdeljene med učiteljstvo, duhovščino in druge pismene ljudi, ki so obvezani iste sprejeti in izvesti popis po naročilih oblasti. Za trud se bo odmerila odškodnina, vendar le onim, ki bodo opravljali ta posel izven svojega rednega bivališča, v domačem kraju ne dobe odškodnine oziroma dnevnine.

**Nov denar — iz porcelana** bodo izdelovale državne tvornice po naročilu nemškega finančnega ministra. Ta je dal izdelati, kakor poroča „Frankfurter Zeitung“ iz Draždan, vzorce porcelanastega denarja po 2 in 5 mark.

**Ženin z 27 otroki.** V mestecu Eryptal Springs v državi Missouri v Ameriki se je odločil stopiti v tretjič v zakon nek vdovec, ki ima iz prvega zakona 16 otrok, v drugem zakonu mu je žena prinesla za doto 5 otrok ter ga oblagodarila še s 6 otroki. Mož se je odločil vzeti kot tretjo ženo v zakon neko vdovo, ki ima še 11 otrok. Obitelj šteje torej 38 sinov in hčera, ki so pa deloma že tudi oženjeni oziroma omožene. Vsa „ožja žlahta“ tedaj še niti 60-letnega ženina šteje precej glav čez stotino. Res ameriški rekord.

**Avstrija kupuje srebrni in zlati denar.** Avstrijska finančna uprava razglašča, da plačuje eno srebrno krono z 20 papirnatimi, dvokronske s 40 K, petkronske s 107 K, goldinarske s 55 K, dvegoldinarske s 110 K, zlate po 10 K s 360 K, zlate po 20 K s 720 K in zlate po 100 K s 3600 K.

**Cene mleku na Češkem** so uradno določene na 1 K 60 v za liter, a zato pa je tudi vse ostalo blago toliko ceneje. Hleb belega kruha se ne sme prodajati dražje kot po 2 K, kos belega kruha v gostilni ne dražje kot po 10 v.

**Policijska ura za gostilne** je določena v Sloveniji do 21. (9.) ure, le v Ljubljani, Mariboru in Ptujju smejo biti odprte gostilne do 23. (11.) ure, kavarne pa do polnoči.

**Vse po starih cenah,** Trgovci in obrtniki v Hebinah (Hrvatsko) in kmetje v okolici so se domenili, da si bodo medsebojno prodajali blago in živila po predvojnih cenah.

**Ne strašite otrok!** Prirojena bojzljivost otrok se večkrat rabi, da bi se jih privedlo k poboljšanju. Otroci se strašijo z raznimi strašili, zapirajo se mnogokrat tudi v temne prostore, zato da bi se tam bali in da bi jim bil prestani strah v kazen. S tem se otroku škodi na zdravju, otrok se priučiti bati teme, katere se v življenju nikdar ogniti ne more. Namesto, da bi se otrok polagoma privajal na to, kar mu je neobhodno potrebno, se mu strah do teme še povečuje. Zelo koristno je otroke spodbujati k pogumnosti in srčnosti in k temu spada tudi to, da se ne boji teme. Neki Anglež nam pripoveduje iz svojega življenja žalosten primer o nasledkih take nespametne kazni. Poznal sem otroka, iepega, zdravega, razumnega, kateremu se je v tretjem letu popolnoma zbedlo, ker ga je dekla zaprla v temno sobo, ko ga jokajočega ni mogla hitro potolažiti. Čez pet minut gre nerazumna dekla k otroku v sobo, najde ga sključenega v kotu. Vzame ga v roke, ali otrok je bil od tega časa popolnoma zmeden, njegove veselosti in razuma ni bilo več nazaj. Ko so se starši čez dva dni vrnili s potovanja, se jim je reklo, da je bil otrok cel čas bolan. Po desetih letih je ležala služabnica na smrtni postelji, prosila je mater nesrečnega otroka k sebi, priznala je svoj greh in prosila odpuščenja.

**Teža otrok.** Povprečna teža novorojenčkov znaša 3200 do 3500 g. V prvih štirih dneh po porodu otrok shujša za povprečno 222 g. Osmi dan pa je že zopet teža ista kot na dan rojstva. En mesec stari otroci tehtajo povprečno 4000 g, dva meseca stari 4700 g, tri mesece 5350, štiri mesece 5950, pet mesecev 6500 g. Ko je otrok pol leta star, tehta povprečno 7000 g. S sedmimi meseci tehta otrok 7450 g, z osmimi meseci 7840, z devetimi meseci 8200 g, z desetimi meseci 8500, z enajstimi meseci 8750, z enim letom tehta otrok 9000 g, z dvema letoma pa povprečno 11000 g ali 11 kg.